KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 20.10.2020 r.
COM(2020) 658 final

Zalecenie

DECYZJA RADY

zmieniająca decyzję Rady z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącą kwestii kursu walutowego w odniesieniu do franka CFA i franka komoryjskiego (98/683/WE)

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

W 2019 r. Francja i państwa Zachodnioafrykańskiej Unii Gospodarczej i Walutowej (UEMOA) rozpoczęły dyskusję na temat reformy swojej współpracy w kwestiach związanych z kursem walutowym. Obecnie współpraca ta opiera się na umowie o współpracy z dnia 4 grudnia 1973 r. oraz powiązanej umowie gwarancyjnej podpisanej w 1973 r. i zmienionej w latach 2005 i 2014. Celem tej reformy jest pomoc w modernizacji UEMOA i ułatwienie jej stopniowego rozszerzania na inne państwa Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS).

Dyskusje między Francją a państwami UEMOA dotyczące ich obecnej współpracy doprowadziły do opracowania wspólnego wniosku w sprawie reformy funkcjonowania UEMOA. Reforma opiera się na czterech osiach. Po pierwsze, na zmianie nazwy franka CFA na „ECO" w ciągu 2020 r. Drugim celem jest zniesienie spoczywającego na państwach UEMOA obowiązku centralizacji rezerw walutowych na rachunku francuskiego skarbu państwa. Trzecia oś dotyczy wycofania się Francji z organów decyzyjnych UEMOA. Po czwarte, równolegle nawiązano dialog między odpowiednimi organami i wprowadzono mechanizmy nadzoru ryzyka.

W celu skonkretyzowania tej reformy w dniu 22 grudnia 2019 r. Francja podpisała nową umowę o współpracy ze swoimi partnerami z UEMOA, która z chwilą wejścia w życie ma zastąpić obecną umowę z dnia 4 grudnia 1973 r. Nowej umowie towarzyszyć będzie umowa gwarancyjna, która zostanie zawarta z Bankiem Centralnym Państw Afryki Zachodniej (BCEAO). Należy zauważyć, że reforma nie wpływa na podstawowe elementy istniejącej współpracy między Francją a państwami UEMOA w zakresie kursów walutowych. Dotyczy ona w szczególności utrzymania wymienialności między euro a frankiem CFA na stałym poziomie parytetu walutowego, wspieranego przez nieograniczoną i bezwarunkową gwarancję budżetową ze strony Francji.

Obecnej i przyszłej umowy o współpracy między Francją a państwami UEMOA nie można rozpatrywać w oderwaniu od prawa Unii. Od czasu wprowadzenia euro Unia posiada wyłączne kompetencje w zakresie polityki pieniężnej i zagadnień dotyczących kursów walutowych w odniesieniu do państw członkowskich, których walutą jest euro. Francja jest państwem członkowskim, którego walutą od dnia 1 stycznia 1999 r. jest euro. Zgodnie z art. 2 TFUE, jeżeli Traktaty przyznają Unii wyłączną kompetencję w określonej dziedzinie, jedynie Unia może stanowić prawo oraz przyjmować akty prawnie wiążące. Państwa członkowskie mogą to czynić wyłącznie z upoważnienia Unii. Zgodnie z art. 109 ust. 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską Rada upoważniła Francję w swojej decyzji z dnia 23 listopada 1998 r. (98/683/WE) do kontynuowania obowiązujących umów dotyczących kwestii kursów walutowych z UEMOA, CEMAC i Komorami po zastąpieniu franka francuskiego przez euro. Chociaż Francja została upoważniona do kontynuowania obowiązujących umów, nie została uprawniona do zastępowania takich umów nowymi. Dotyczy to nawet sytuacji, w której główny przedmiot i reżim prawny regulujący współpracę w zakresie kursów wymiany między Francją a jej partnerami w UEMOA i CEMAC oraz Komorami byłby podobny, tj. zapewniałby wymienialność między euro a walutami tych podmiotów przy wsparciu gwarancji budżetowej państwa francuskiego.

W celu zapewnienia zgodności z wyłączną kompetencją na mocy prawa Unii i utrzymania pewności prawa konieczna jest zmiana decyzji Rady z dnia 23 listopada 1998 r. Upoważni to Francję do zawarcia nowej umowy o współpracy, która zastąpi obecną umowę z dnia 4 grudnia 1973 r. Zapewni również Republice Francuskiej możliwość zawierania nowych umów z innymi partnerami afrykańskimi, zastępujących istniejące umowy. Ponadto należy zaktualizować kilka innych przepisów tej decyzji Rady regulujących system informowania i zatwierdzania w celu rozszerzenia ich stosowania na wszelkie nowe umowy z UEMOA lub innymi partnerami, zastępujące obowiązujące umowy.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Jest mało prawdopodobne, aby umowy te miały jakikolwiek istotny wpływ na prowadzenie jednolitej polityki pieniężnej i kursowej strefy euro. Gwarancja wymienialności franka CFA i franka komoryjskiego opiera się na zobowiązaniu budżetowym Republiki Francuskiej. Chociaż wiąże się to z ryzykiem fiskalnym dla Francji w przypadku uruchomienia gwarancji przez UEMOA, uznaje się, że prawdopodobnie nie miałoby to istotnego wpływu na sytuację budżetową Francji.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawą prawną przyjęcia niniejszego zalecenia jest art. 219 ust. 3 TFUE (dawny art. 109 ust. 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską). Drugi ze wspomnianych artykułów został wykorzystany do przyjęcia decyzji Rady z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącej kwestii kursu walutowego w odniesieniu do franka CFA i franka komoryjskiego (98/683/WE). W art. 219 ust. 3 TFUE przewidziano, że Rada, stanowiąc na zalecenie Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym, decyduje o ustaleniach dotyczących rokowań i zawarcia umów w sprawach odnoszących się do reżimu pieniężnego lub kursowego z jednym lub większą liczbą państw trzecich.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Zasada pomocniczości nie ma zastosowania, ponieważ sprawa ta dotyczy wyłącznej kompetencji Unii w sprawach odnoszących się do kwestii pieniężnych i kursowych.

- **Proporcjonalność**

Celem proponowanego zalecenia dotyczącego decyzji Rady jest upoważnienie Francji do zawarcia nowej umowy o współpracy, która to umowa zastępuje obowiązującą umowę z UEMOA z dnia 4 grudnia 1973 r. Dąży ono również do zapewnienia Republice Francuskiej możliwości zawierania nowych umów z innymi partnerami afrykańskimi, zastępujących istniejące umowy. Ponadto zaktualizowano kilka innych przepisów tej decyzji Rady regulujących system informowania i zatwierdzania w celu rozszerzenia ich stosowania na wszelkie nowe umowy z UEMOA lub innymi partnerami, zastępujące obowiązujące umowy. W tym celu w zaleceniu przewidziano ukierunkowane zmiany zapewniające takie uprawnienia Francji, które nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia wspomnianego celu.

- **Wybór instrumentu**

W przypadku gdy konieczne jest wynegocjowanie umów w sprawach odnoszących się do reżimu pieniężnego i kursowego, zgodnie z art. 219 ust. 3 TFUE Rada, stanowiąc na zalecenie Komisji, decyduje o ustaleniach dotyczących rokowań i zawarcia tych umów.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Zalecenie Komisji dla Rady zawiera dwa artykuły.

Pierwszy artykuł wprowadza zmianę tytułu oraz art. 3, 4 i 5 decyzji Rady z dnia 23 listopada 1998 r.

Zmiana tytułu i art. 3 tej decyzji odzwierciedla potencjalne przyszłe decyzje dotyczące zmiany nazwy franka CFA i franka komoryjskiego. W związku z tym odniesienia do franka CFA zastępuje się ogólnym odniesieniem do walut poszczególnych unii monetarnych. To samo dotyczy franka komoryjskiego, gdzie zastosowano ogólne odniesienie do waluty Komorów.

Zmiany w art. 4 i 5 tej decyzji upoważniają Francję do zastąpienia jej istniejących umów z UEMOA, CEMAC i Komorami nowymi umowami w sprawach dotyczących kursów walutowych oraz poddają wszelkie nowe umowy takim samym zasadom dotyczącym zaangażowania właściwych organów Unii, co obowiązujące umowy, w celu zapewnienia ciągłości mającego zastosowanie systemu informacji i zatwierdzania ustanowionego przez Radę w 1998 r.

Drugi artykuł gwarantuje, że decyzja skierowana do Francji będzie miała zastosowanie od dnia notyfikowania decyzji Rady Republice Francuskiej.

Zalecenie

DECYZJA RADY

zmieniająca decyzję Rady z dnia 23 listopada 1998 r. dotyczącą kwestii kursu walutowego w odniesieniu do franka CFA i franka komoryjskiego (98/683/WE)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 219 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego[1],

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Unia posiada wyłączne kompetencje w kwestiach pieniężnych i kursowych w państwach członkowskich, których walutą jest euro. W sytuacji, gdy Traktaty przyznają Unii wyłączną kompetencję w określonej dziedzinie, jedynie Unia może stanowić prawo oraz przyjmować akty prawnie wiążące, natomiast państwa członkowskie mogą to czynić wyłącznie z upoważnienia Unii.

(2) Zgodnie z art. 219 ust. 3 Traktatu Rada decyduje o odpowiednich ustaleniach dotyczących rokowań i zawarcia umów w sprawach odnoszących się do reżimu pieniężnego lub kursowego.

(3) Przed wprowadzeniem euro Francja zawarła z UEMOA (Union économique et monétaire ouest-africaine), CEMAC (Communauté économique et monétaire de l'Afrique Centrale) i Komorami szereg umów, które miały na celu zagwarantowanie wymienialności franka CFA i franka komoryjskiego na franka francuskiego według stałego parytetu walutowego[2]. Po zastąpieniu franka francuskiego przez euro w dniu 1 stycznia 1999 r. Rada upoważniła Francję do kontynuowania takich istniejących umów („obecne umowy") z UEMOA, CEMAC i Komorami dotyczących kwestii kursu walutowego zgodnie z ramami ustanowionymi w decyzji Rady z dnia 23 listopada 1998 r. (98/683/WE) („decyzja Rady")[3].

---

[1] […], Dz.U. C XX/XX z D.M.R.

[2] Convention de coopération monétaire du 23 novembre 1972 entre les États membres de la Banque des États de l'Afrique centrale (BEAC) et la République française, ze zmianami; Convention de compte d'opérations du 13 mars 1973 entre le ministre de l'Économie et des Finances de la République Française et le Président du Conseil de l'administration de la Banque des États de l'Afrique Centrale, ze zmianami; Accord de coopération du 4 décembre 1973 entre la République française et les Républiques membres de l'union monétaire ouest-africaine, ze zmianami; Convention de compte d'opérations du 4 décembre 1973 entre le ministre de l'Économie et des Finances de la République Française et le Président du conseil des ministres de l'Union monétaire ouest-africaine, ze zmianami; Accord de coopération monétaire du 23 novembre 1979 entre la République française et la République fédérale islamique des Comores, ze zmianami; Convention de compte d'opérations du 23 novembre 1979 entre le ministre de l'Économie et des Finances de la République Française et le ministre des Finances, de l'Économie et du Plan de la République fédérale des Comores, ze zmianami.

[3] Dz.U. L 320 z 28.11.1998, s. 58.

(4) Zgodnie z art. 4 i 5 decyzji 98/683/WE Francja może negocjować i wprowadzać zmiany do obowiązujących umów, które to zmiany utrzymują lub zmieniają charakter lub zakres obowiązujących umów.

(5) Francja i państwa UEMOA są w trakcie zastępowania swojej dotychczasowej umowy z dnia 4 grudnia 1973 r. nową umową o współpracy dotyczącą kwestii związanych z kursem walutowym. Umowę podpisano w dniu 21 grudnia 2019 r. Towarzyszy jej nowa umowa gwarancyjna, która ma zostać zawarta z Bankiem Centralnym państw UEMOA. W dniu 22 maja 2020 r. rząd Francji przedłożył Zgromadzeniu Narodowemu projekt ustawy o ratyfikacji nowej umowy o współpracy.

(6) Zastąpienie istniejących umów dotyczących kwestii kursu walutowego między Francją, UEMOA, CEMAC i Komorami, co obecnie zamierzają osiągnąć Francja i UEMOA, nie jest objęte art. 4 i 5 decyzji 98/683/WE. Dotyczy to nawet sytuacji, gdy charakter i zakres takich nowych umów o współpracy pozostają niezmienione, co ma na celu zapewnienie wymienialności między euro a walutami UEMOA, CEMAC i Komorów na stałym poziomie parytetu, popartym zobowiązaniem budżetowym Francji.

(7) Francję należy upoważnić do zastąpienia obowiązujących umów z UEMOA, CEMAC i Komorami. Zgodnie z decyzją Rady 98/683/WE różne istniejące procedury powinny nadal mieć zastosowanie w zależności od tego, czy zastąpienie ma wpływ na charakter lub zakres tych umów, czy też nie. W obydwu przypadkach konieczne będzie zaangażowanie właściwych organów Unii zgodnie z istniejącym systemem wymiany informacji i zatwierdzania, w zależności od przypadku, przed zastąpieniem umów kolejnymi umowami.

(8) W związku z tym należy odpowiednio zmienić decyzję 98/683/WE,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Do decyzji 98/683/WE wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł otrzymuje brzmienie: „Decyzja Rady z dnia 23 listopada 1998 r. dotycząca kwestii kursu walutowego w odniesieniu do walut UEMOA, CEMAC i Komorów (98/683/WE)”;

2) art. 3, 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„*Artykuł 3*

Właściwe organy francuskie regularnie informują Komisję, Europejski Bank Centralny i Komitet Ekonomiczno-Finansowy o wykonywaniu umów. Władze francuskie informują Komitet Ekonomiczno-Finansowy przed zmianami parytetu euro i walut UEMOA, CEMAC lub Komorów.

Artykuł 4

Francja może negocjować i wprowadzać zmiany do obecnych umów lub je zastępować w zakresie, w jakim charakter lub zakres umów nie ulega zmianie.

Informuje ona o takich zmianach z wyprzedzeniem Komisję, Europejski Bank Centralny i Komitet Ekonomiczno-Finansowy.

Artykuł 5

Francja przedkłada Komisji, Europejskiemu Bankowi Centralnemu oraz Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu wszelkie plany zmian charakteru lub zakresu tych umów poprzez ich zmianę lub zastąpienie. Plany takie wymagają zatwierdzenia przez Radę na podstawie zalecenia Komisji i po konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym."

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Francuskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Rady
Przewodniczący